

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredno nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.632.

Nepravi ponos.

»Slovenec« odgovarja na naša izvajanja in pravi, da ni resnica, da bi bila SLS od sedanjega sporazuma med HSS in radikali izločena, ker da se je sama od tega sporazuma izključila, ker ni to noben sporazum med hrvatskim in srbskim narodom, temveč le sporazum dveh strank. Na taki podlagi, kakor se pogajajo radičevci, da se SLS sploh ne bi hotela pogajati, ker bi dr. Korošec, če bi storil to, kar je storil Pavle Radić, enostavno zatajil svoj in svoje stranke program. Tak sporazum, ko radičevci, da bi SLS že davno lahko sklenila, toda ona je le za sporazum, ki je resničen in kakor ga je postavil blok narodnega sporazuma. In če niso Slovenci udeleženi pri sedanjem sporazumu, potem ni to nobena škoda, ker so še vedno v zvezi s tistim delom srbskega in hrvatskega naroda, ki hoče pravi sporazum in ki bo tudi rešil našo notranjo krizo.

Ves naš respekt pred vsako idejno borbo in naglasili smo že, da tudi mi vemo, da bi bil sporazum, ki bi ga sklenil g. Davidović nekaj čisto drugega, ko bo pa sporazum, pri katerem bo odločeval g. Pašić, vsled česar tudi vemo, da sedanjí sporazum prav gotovo ne bo idealen. Vseeno pravimo, da je ponos »Slovenca«, s katerim odklanja udeležbo Slovencev pri sedanjih pogajanjih, nepravil.

Predvsem moramo ugotoviti, da mi sploh nismo dejali, da bi SLS morala odobriti ali sprejeti sporazum, kakor bo sklenjen med radikali in radičevci. Mi smo samo to konstatirali, da je pozicija Slovencev tako padla, da se Slovencev sploh ne vpraša, če so za sporazum ali ne. To dejstvo, da so Slovenci pri sedanjih pogajanjih popolnoma prezrti, smo ugotovili in ponosni klie, da se SLS sploh ne dogovarjati, da je s tem omalovaževanjem Slovencev zadovoljna, ni prav noben odgovor na našo konstatacijo.

Vsaka stranka mora voditi idejno borbo in napačno je, če bi zaradi materialnih dobičkov od nje odstopila. Toda vsaka stranka ima tudi to dolžnost, da čuva interese svojih volilcev in da ne pretirava idejne borbe v tej meri, da je ogrožen obstanek njenih volilcev.

Proletarizirana inteligenca ne more dati nobenega odpora in enako je proletariziran narod nesposoben za idejno borbo. Vsled davčne preobremenitve Slovenije, vsled nedelovanja njenih avtonomnih upravnih teles, vsled odrezane poti k morju, je slovenski narod danes na tem, da bo sproletariziran. Pol milijarde dinarjev, ki jo je plačal slovenski narod v nasprotju s proračunom preveč na davkih, ta pol milijarda je po našem mnenju važnejša od vse idejne borbe. Če bi imel slovenski narod danes ta denar, potem bi mogel voditi tudi najhujšo idejno borbo, tako pa mu je danes to nemogoče. Samo poglejte, v kakšnem stanju živi danes naš kmet! Zopet se pričinja zadolževanje kmetij, zopet se oglašajo izseljevanje in zopet prihajamo v staro mizerijo. Vsa naša industrija počiva. Nikjer ni več novega razmaha in gospodarsko izgubljam postojanko za postojanko.

Zato je življenjske naloge za slovenski narod, da si priborimo tak vpliv, da bo vsake preobdačenje Slovenije nemogoče, da bo sto milijonov dinarjev ostalo Sloveniji, ne pa romalo drugam. To preobdačenje boli samo Slovence, niti najmanj pa ne Hrvatov in Srbov, ki imajo nasprotno od njega dobiček. Zato je tudi le prenaravno, če se ti prav nič ne bodo razburjali, če Sloveniji osta-

Zaključna pogajanja med HSS in radikali se danes prično.

Beograd, 8. julija. Danes se bodo pričela uradna pogajanja med radičevci in radikali. Pri Pašiću se je vršila sinoči daljša konferenca med Aco Stanojevićem, Živkovićem in Uzunovićem. Pred tem je imel Aca Stanojević razgovor s Pavlom Radićem. Kralj se zelo zanima

za razvoj politične situacije. Notranji minister je odpotoval na Bled, da obvesti kralja o poslednjih dogodkih. Iz Pašičeve okolice doznavamo, da sporazum ne bo odložen do jeseni, pravtako tudi, da se bo mogla ustvariti nova situacija koncem tega tedna.

Pred sestavo radikalno seljačke parlamentarne vlade.

Zagreb, 8. julija. Današnji »Dom« poroča, da je sporazum stvarno gotov. Treba je samo še formulirati skupni delovni program radikalno-seljačke parlamentarne večine, iz katere bo vsekakor še pred letnimi počitnicami sestavljena skupna parlamentarna radikalno-seljačka vlada.

Za časa službenih pogajanj je Pribičević trikrat posevil Pašića z namenom,

da bi onemogočil sporazum ali pa ga vsaj odložil do jeseni. To mu ni uspelo. Proti sporazumu se ni čulo nobenega glasu in radikali so bili pri pogajanjih vsi navdušeni za sporazum in mnenja, da se sporazum nikakor ne more odgoditi do jeseni, ker bi to narod pojmoval na ta način, da je sporazum odklonjen. Vse to bi dokazalo, da gredo tudi radikali za uničenjem hrvatstva.

Izpremembe tiskovnega zakona.

Beograd, 8. julija. Na seji zakonodajnega odbora se je nadaljevala diskusija o načrtu tiskovnega zakona. Takoj na početku se je predsednik poročal o sporazumu, ki je bil dosežen na sinočnji seji delegatov radikalov in opozicije glede spremembe 1., 2. in 3. poglavja zakonskega načrta. Po prečitnem sporazumu se je pričela diskusija. Prvi je govoril poslanec Smodej, ki navaja nekoliko stvarnih pripomb, n. pr.: naj se spremeni naslov zakona. Zakon naj se v bodoče imenuje »zakon o tisku«. Dalje predlaga Smodej, naj bo na listu napisano samo ime urednika, ne pa tudi njegovo stanovanje. Zadostuje, da ve za stanovanje policija. Dalje, da uredniku ni treba stanovati v kraju, kjer list izhaja. Za njim je govoril posl. Kumanudi, ki je kritikoval posamezne oddelke tiskovnega zakona. Dr. Zanić zahteva, da je lahko pri enem listu več urednikov, zlasti pri velikih redakcijah.

Posl. Hohnjec zahteva, da se izpuusti 1. člen, ki pravi: »Tisk je svoboden«, ker to demantirajo ostali členi zakona. V resnici tisk ni svoboden.

Predsednik Srskić sprejme vse pripombe, razen onih dr. Smodeja in Hohnjeca. V pogledu člena, ki definira pojem urednika, se odloži debata za plenum zakonodajnega odbora.

PAVLE RADIĆ O SPORAZUMU.

Zagreb, 8. julija. Današnji »Dom« prinaša na uvodnem mestu članek izpod peresa Pavla Radića, ki piše, da se vidi, da vsi razgovori in pogajanja o sporazumu v popolnem medsebojnem zaupanju, iskrenosti in ob največji pozornosti. Predmet razprave je ves kompleks naše narodne in državne politike, notranje in zunanje, celokupno naše narodno gospodarstvo in kultura. Pri tej razpravi se ne bavijo z raznimi teorijami in programi, marveč z življenjskimi potrebami. Zato iščejo sredstev in načina, kako bi se sedaj naše narodno in državno življenje najprej uredilo in zboljšalo, napredova-

nejo visoki davki in zato pravimo, da za Slovenijo ni vseeno, če so Slovenci pri sporazumu udeleženi ali ne!

Še bolj gotovo pa je, da ni za Slovence vseeno, če je njihov vpliv tako majhen, da se na nje pri sklepanju sporazuma, ki bo za leta dolgo odločilen za vse dogodke v naši državi, niti najmanj ne ozira.

lo in docela izpopolnilo na podlagi sporazuma, izkustva in potrebnih idealov. Srbi, Hrvati in Slovenci so v preteklosti in sedanjosti tvorili in še tvorijo tri narode, ki imajo svojo skupno narodno državo, katero je treba urediti in povzdigniti na temelju narodne suverenitete, sporazuma in seljačke demokracije. Kar smo zahtevali, to tudi nahajamo; t. j. popolno medsebojno zaupanje in iskrenost. Ona je moč, ki nas sedaj dela sposobne, da sporazum izdelamo, in ki bo dala obem našim strankam v narodu ono moralno silo, da bo sporazum vseskozi dovršen v rešitev in srečo naroda in države.

Da si Slovenci nazaj pribore svoj vpliv, ki je potreben, da bo Slovenija obvarovana pred preobdačenjem, zato smo napisali svojo konstatacijo o padcu slovenskega vpliva. Tega pa si pridobimo najprej le s složnim delom, ne pa z nepravim ponosom. Reveži naj ne igrajo vloge bogatašev in Slovenija je danes na stopnji reveža.

Demisija Lukinića.

Beograd, 8. julija. Minister Lukinić je podal predsedniku vlade Pašiću ostavko, ki glasi: »Spoštovani gospod predsednik! Ker želim, da se obtožba proti meni s strani opozicije preišče od parlamentarne preiskovalne komisije, čast mi je Vam podnesti ostavko na položaj ministra pravde, zato Vas prosim, da to izvolite vzeti na znanje in da mojo ostavko izvolite predložiti Njeg. Vel. kralju.« Lukinić l. r., Karlove Vari, 3. julija 1925.

Živković pozval Pribičevića da izstopi iz vlade.

Beograd, 8. julija. Predsednik radikalnega kluba Živković se je sestel včeraj s Pribičevićem. Politični krogi trdijo, da je Živković ob tej priliki svetloval Pribičeviću, naj si samostojni demokrati olajšajo svoj položaj s tem, da najdejo ugodno motivacijo za izstop iz vlade. Pravijo in zatrjujejo, da se je Pribičević v tem vprašanju izkazal zelo nepomirljivega. Samostojni demokrati so sinoči izjavljali, da nima Živković ničesar razpravljati s Pribičevićem, in da se tiste vprašanje sodelovanja SDS v vladi samo Pribičevića in Pašića.

OSTAVKA VOJNEGA MINISTRA.

Beograd, 8. julija. Sinoči se je v parlamentarnih krogih mnogo govorilo o ostavki vojnega ministra. Ako bi se te vesti uresničile, potem bi bil to najboljši dokaz, da je situacija krenila na pot sporazuma in da se ona nahaja v svoji poslednji fazi. Prav tako je za časa Davidovićeve vlade izzvala krizo vlade ostavka generala Hadžića. Tudi ostavka generala Dušana Trifunovića naj bi forsirala krizo sedanjega kabineta, izza katere bi po kratkem času prišlo do sestave nove RR vlade.

VESTI O JUGOSLOVENSKI-BOLGARSKI ZVEZI — NERESNIČNE.

Beograd, 8. julija. Prihod našega poslanika v Sofiji g. Milana Rakića spravljajo politični krogi v zvezo z ugibanji o sporazumu med našo in bolgarsko vlado, ki so lansirane preko Rima. Na merodajnem mestu smo mogli doznati, da je g. Milan Rakić prišel v Beograd po čisto privatnih poslih in da nista niti bolgarska niti naša vlada ničesar storili v pogledu sporazuma.

LUKINIĆEVA AFERA.

Beograd, 8. julija. Pozornost vseh političnih krogov je veljala seji narodne skupščine. Zanimivo je dejstvo, da se seje ni udeležila niti polovica poslancev. Očividno poslanci niso prišli na sejo radi tega, ker so mislili, da bo prišlo do glasovanja. Vse do večera se ni moglo doznati, ali bo Lukinić prostovoljno šel pred sodišče, ali ne. Šele zvečer se je iz Lukinićevega pisma dr. Zerjavu izvedelo o njegovi pripravljenosti iti pred sodišče. Radikali želijo, da do glasovanja ne bi prišlo, da bi opozicija to energično zahtevala. Kajti dr. Pečić je izjavil, da zahteva, da se vodi o aferi podrobna diskusija in da se o njej tudi sklepa. O tem bo padla danes dopolne definitivna odločitev v vladi.

Radi tega je prihodnja seja skupščine sklicana šele za popoldne. Po govoru Pečića in zlasti po Ninko Peričevem referatu v radikalnem klubu, je v vseh političnih krogih to mnenje, da se mora verovati v krivdo Lukinića. Sedaj je samo vprašanje, ali bo izdal Lukinića sodišču tudi oni preiskovalni parlamentarni odbor, ki se bo sestavil po čl. 120, o ministrski odgovornosti. Samostojni demokrati trdijo, da do tega ne bo prišlo in da bo ta odbor moral priti do zaključka, da Lukinić ni kriv.

Fantazije in intrige samostojno-demokratskega časopisja.

Čeprav je g. Pribežević opetovano izjavil, da ni pričakovati prav nobene izpremembe, ker da vztraja g. Nikola Pašić trdno na politiki »nacionalnega« bloka, nadaljuje kljub temu samostojno demokratsko časopisje s svojimi izmišljotinami in intrigami, kakor da samo ne bi verjelo zahtevom g. Pribeževića. In čisto naravno je, da so intrige samostojnih demokratov sedaj, ko so pogajanja med radikali in radičevci pred zaključkom, še posebno narasle. Potapljačji se pač oprijemajo vsake bilke.

Ena najnovejših fantazij samostojnega demokratskega tiska je, da je razkol med radičevci že skoraj perfekten in da je za Pavlom Radičem samo še 10 do 15 poslancev, na vsak način pa manj, kakor šteje samostojno demokratski klub. Poslancev.

Prav nobenega dvoma ni, da samostojni demokrati in morda tudi drugi, pridno sanjarijo o razbitju hrvatske fronte. Toda te sanjarije ne bodo doživele uresničenja. Ni Hrvata, ki ne bi znal, da je bitka takoj izgubljena, kakor hitro je konec hrvatske enotnosti. Še posebno dobro pa vedo to hrvatski kmetje. Na vse mogoče koncesije morejo pristati Hrvati, od cele kope svojih zahtev morejo odstopiti, toda tega veselja, da bi razbili enotnost hrvatske fronte, ne bodo naredili niti radikalom in niti komu drugemu. Kdor misli drugače, ta je političen sanjač, ki stori najboljše, da se iz političnega boja umakne, ker bo neizogibno doživel njegova kalkulacija in vse, kar je z njo v zvezi, poraz.

Vse to je jasno potrdila nedeljska seja hrvatskega narodnega zastopstva. Med radičevskimi poslanci ni bilo niti najmanjšega sledu kakega opozicionalstva, temveč fronta je bila tako enotna, kakor vselej. In opozicionalstva ni bilo niti med zajedničarji. Kadar je zbranih preko 70 ljudi, močnih osebnosti po vrhu, je neizogibno, da v debati niso vsi ko avtomati ene misli. Poslanci Hrvatske Zajednice, ki so samo akademsko naobrazeni ljudje, so želeli zvedeti za podrobno vsebino pogajanj, ki se vodijo med radikali in HSS. Čeprav pa je bila njih želja umljiva, vendar ni prišlo do nobenega opozicionalstva, ko tej želji ni bilo ustreženo. To črno na belem dokazuje glasilo Hrvatske Zajednice, »Hrvat«, ki priobčuje oficijelne komunikacije o seji, brez najmanjšega komentarja. Dokaz, da je ostala disiplina med hrvatskimi poslanci na stari višini.

Dejali smo, da je bila želja zajedničarskih poslancev, da so informirani o poteku pogajanj nad vse umljiva. Toda prav tako, če ne še bolj, je bilo umljivo, da se njihovi želji ni ustreglo. Tudi najbolj demokratska stranka ne more podajati svojim pristanelem med pogajanj vseh informacij, zlasti tedaj ne, kadar bi mogle te informacije služiti nasprotnikom v zlobno intrigiranje. Vsi vemo, da samostojni demokrati naravnost preže, kako bi ujeli kje kako besedo, samo da bi mogli s svojimi intrigami preprečiti sporazum med radikali in radičevci. Vsaj se niso sramovali niti pred tem, da so ukradli pismo radičev-

skega poslanca in ga uporabili za intrigo. Da te intrige preprečijo, so radičevci sklenili, da o pogajanjih nikomur ne poročajo, ker stara resnica je, da enkrat izgovorjena beseda in naj bo povedano še tako tajno, ni več tajnost. Dosednje temu tudi Pavle Radić ni poročal o poteku pogajanj, temveč zahteval zaupnico, ki mu je bila tudi enodušno izrečena.

Nastane vprašanje: katera zaupnica je večja, ali tista, ki se da neomejeno in se ne zahteva nobenih informacij, ali pa tista, ki se dobi šele po podanih informacijah? Mislimo, da bi mogel o tem debatirati edino list kakovosti »Slovenskega Naroda«, dočim je za vse pametne ljudi vsaka debata odveč.

In g. Pavle Radić, ki je prejel neomejeno zaupnico, ki jo je prejel kljub temu, da je izrecno odredel vsako podrobno informacijo o poteku pogajanj, je s tem tudi v polni meri legitimiran, da govori v imenu vsega kluba. Če bi mu njegov poslanski klub izrekel zaupnico le na podlagi zaupnih informacij, potem bi mogel g. Pavle Radić zastopati svoj klub tudi le v toliko, v kolikor bi bilo to v skladu s povedanimi informacijami. Tako pa ima polno zaupnico in more skleniti vsak korak. Zato pa je tudi več ko smešno, če fantazira »Slovenski Narod«, da govori Pavle Radić danes samo v imenu 10 do 15 poslancev. Ne, kdor ima v žepu neomejeno zaupnico svojega kluba, ta govori v imenu celega kluba.

Najlepše pa je to, da bi hoteli samostojni demokrati očitati Pavlu Radiću nedemokratsko, ker ni hotel ustreči njihovim intrigantskim namenom ter podajati podrobnih informacij. Ko so samostojni demokrati izstopili iz demokratske stranke, ni bila prav nobena njihova organizacija vprašana, če ta korak odobrava ali ne. In ko je postal g. dr. Žerjav kot neposlanec minister, ni enako nihče vprašal samostojnih demokratov v Sloveniji, če so s tem zadovoljni ali ne.

In radikali? Ali mar radikalni zastopniki dajejo svojem klubu kake informacije o poteku pogajanj? Ali oni mar vprašujejo svoj klub, kako daleč smejo pri pogajanjih iti? In g. Pašić, nada in up samostojnih demokratov? Presneto bi pogledal g. Pašić tistega radikalnega poslanca, ki bi zahteval od njega informacij, da mu zaupa. Takoj bi z njim obračunal in dotični poslanec bi bil siguran, da bi pri prihodnjih volitvah zaman iskal poslanskega mandata.

Zato nehaite s svojo prozorno hinavščino, vsaj ste že dovolj kompromitirani pred javnostjo in enkrat že lahko nehate s svojimi nečestitimi manirami.

Hrvatska fronta je danes enotna, kakor je bila. In da krepko vzdrži vse napade samostojno-demokratskih intrigantov, zato je zahteval g. Pavle Radić neomejeno zaupnico. In ker je imel prav, mu jo je poslanski klub tudi izrekel in da bo dokaz o pravilnosti njegove zahteve popoln, so poskrbeli samostojno-demokratski listi s svojimi fantazijami.

„Samouprava“ o pogajanjih za sporazum.

Včerajšnja »Samouprava« piše:

»Pogajanja med delegati radikalne stranke in predstavitelji HSS zaradi ustvaritve skupnega sodelovanja dveh najmočnejših parlamentarnih skupin s ciljem, da se praktično konča z dosedanjimi spori med Srbi in Hrvati, potekajo ugodno in obstoje upravljeno izglede, da bodo zaključena na način, koristen za državo in celokupen naš narod. O rezultatu teh pogajanj bo vsekakor v celoti obveščena naša javnost, ker je glavni povod in zmisel pogajanj v težnji, da se pred vsem narodom in pred vsem svetom v zmislu v radičevskih vrstah izvršenega preokreta pokaže in utrdi novo stališče večine Hrvatov do države in do državnega ter narodnega edinstva. Politika, zasnovana na parlamentarni zajednici med radikali in HSS mora najti v narodu oni odmev, ono odobravanje, na katerega se sme računati samo tedaj, če se skrbi, da tudi najširši sloji naroda jasno spoznajo, da je taka politika potrebna narodu in državi.

Iz teh razlogov bo tudi sporazum med obema skupinama objavljen v najširši javnosti, ker je ravno to v interesu sporazuma samega. Ne gre torej o nekem strankarskem dogovoru, ki bi imel donesti koristi samo radikalom ali radičevcem. Tak dogovor bi bil preveč ozek in ne bi imel pravega zmisla z ozirom na sedanjo situacijo, v kateri ima — kakor znano — sedanja vlada gotovo večino. Pogajanja med radikalno stranko in HSS ne imajo sicer v resnici zaključiti s sporazumom obeh strank, toda ta sporazum, čeprav je strankarski, se po svoji vsebini in svojem zmislu ne giblje v strankarskem okvirju, temveč ima za cilj rešitev velikega državnega in narodnega vprašanja.

Če stoji stvar tako, potem je neopravičljeno trditev gotovih krogov, da se s sporazumom z radičevci izvaja samo strankarski cilj. Mi hočemo, da sporazum s HSS konča dosedanja nasprotja med Srbi in Hrvati in da pritegnemo bogate, močne in plodnosne sile Hrvatov h konstruktivnemu delu, k izgradnji in utrditvi države. Udeležba Hrvatov pri izgradnji naše nacionalno-ujedinjene monarhije je potrebna, da se zagotovijo mnogostevilni notranji in zunanji, politični in ekonomsko-kulturni, zlasti pa nacionalno-psihološki interesi ujedinenega srbsko-hrvatsko-slovenskega naroda. Ta udeležba Hrvatov je obstojala sicer tudi že danes, toda v tako omejenem obsegu, da je preprečevala pravičen razvoj države tako na znotraj, kot tudi na zunaj. Z likvidacijo hrvatsko-srbske-

ga spora, kar je cilj sedanjih pogajanj, bodo osvobodene te množične pozitivne sile od sterilne in politično škodljive privezanosti in se bodo usmerile za racionalno uporabo na korist celote in posameznih delov naroda.

Tako presojana današnja situacija v zvezi s pogajanjimi med radikali in radičevci izključuje pripombo nekaterih dobromislečnih ljudi, ki se boje za uspeh čisto narodnega edinstva. Ti ljudje mislijo, da je v opasnosti neki višji interes edinstva, če se s temi pogajanjimi povzroči kakršnokoli oddelitev od skupine samostojnih demokratov. Neudeležba samostojnih demokratov v teh pogajanjih in v bodoči parlamentarni kombinaciji (vladi) se smatra v teh krogih kot opasnost za uspeh one politike, katere podlaga je varstvo državnega in narodnega edinstva. Smatramo za svojo dolžnost, da brez predjudice na končno odločitev v vprašanju sporazuma, povdarimo eno stvar, na katero se pozablja, da bi, če se ustvari kombinacija radikalov in radičevcev, imela ta naprej določen cilj in ne bi nikakor imele naloge, da vodi boj s samostojnimi demokrati. Njen zmisel bi bil v tem, da vpliva pomirjevalno in da privede državi čim širši krog narodnih sil brez ozira na strankarsko, oziroma plemensko različenost.

S tega vidika gledano se predstavlja vprašanje samostojnih demokratov v drugi luči. Novi kombinaciji ni cilj, da razbije in onemogoči politiko narodnega edinstva in zato ni njen cilj, da dela fronto proti skupini g. Pribeževića in da to skupino slabi. Toda vprašanje, če bo skupina g. Pribeževića zastopana v vladi ali ne, je v vzročni zvezi s politiko edinstva, v katerem zmislu se je vodila tudi dosedaj. Če se bo torej napravila kombinacija, ki ne bo obsegala tudi skupine g. Pribeževića, to torej ne pomeni, da bi bila ta kombinacija nujno tudi že proti skupini g. Pribeževića.

Tako »Samouprava«. Njene besede o samostojnih demokratih so sicer nad vse uljudne, toda zato nič manj nejasne. V novi kombinaciji samostojnih demokratov ne bo. Če bo njih opozicija lojalna, če bodo izpomenili svoje dosedanje metode, potem se tudi z njimi ne bo iskalo boja. Drugače pa bo seveda boj neizogiben.

Bilo bi dobro, če bi si članek »Samouprave« prečitati tudi beograjski člani Orjuna, ker potem bi mogoče razumeli, kaj je nadstrankarstvo in kaj ni.

Politične vesti.

— Izjava K. Kovačevića, predsednika nedeljske seje poslancev HSS. Ko je po obisku pri St. Radiću zapuščal Kovačević sodno posloj, so ga obstopili novinarji z vprašanjem: »Kako je s sporazumom?« Kovačević je odgovoril: »Sporazum je že gotovo dejstvo. Verjetno bo že jutri podpisan v Beogradu protokol o sporazumu.« — Na vprašanje, kakšne da so razne odredbe sporazuma, pa je dejal Kovačević: »Take, kakršne treba da so in kakršne bi bile že davno, da ni bilo raznih intrig. Mi smo zadovoljni, naš predsednik enako. To je vse, kar vam morem povedati, ker nisem pooblaščen, da bi povedal kaj več.«

— Novi umori na Bolgarskem. Iz Sofije se poroča, da je bil včeraj ubit zemljoradniški novinar Gjorgje Kostov. Njegov morilec je zbežal. Dalje je bil ubit novinar Mihajlo Genovski in sicer v hipu, ko se je peljal k zaročenki, da se z njo poroči. Tudi njegov morilec ni bil prijet. Ni zadosti, da ubijajo vojna sodišča kar v masah bolgarske intelektualce, so na poslu še številni atentatorji. In da bi premotili bolgarski kronski svet, govore o novi vladi Ljapčeva in o svoji dobri volji živeti v najboljših odnosih z Jugoslavijo. Da, širijo se celo vesti o zavezništvu med Jugoslavijo in Bolgarsko. Kakor smo odločno za to, da pride do iskrenega prijateljstva med Jugoslavijo in bolgarskim narodom, tako pa moramo odklanjati vsak stik s sedanjo bolgarsko vlado. Ta sramota ne sme doleteti Jugoslavije, da bi se vezala z notoričnimi morilci. Mi hočemo biti prijatelji bolgarskega naroda in zato je vsak stik z njegovimi krivniki nemogoč.

— Izjava grškega diktatorja. — General Pangalos je dospel v Solun in izjavil novinarjem, da so odnosi med Grško in Srbijo zelo prijateljski in da nima Grška nobenega namena, da to svojo politiko do Jugoslavije izpremeni. Glede obnovitve pogajanj se Pangalos ni hotel izjaviti, dejal pa je, da želi sporazum in da bo storila Grška vse, da do njega pride. General Pangalos je dalje izjavil, da so odnosi z Italijo zelo dobri in da je na obeh straneh iskrena želja, da pride do sporazuma. Izjava generala Pangalosa je zato smatrati le kot uljudnostno izjavo, ker težko je razumeti, kako bi mogla biti grška vlada obenem italofilska in v zvezi z Jugoslavijo.

— Pogajanja med našo državo in Italijo v Firenci so končana. Predsednik naše delegacije dr. Otokar Rybář odide v prihodnjih dneh v Rim, da parafira sklenjene konvencije.

— Diplomati v zunanjem ministrstvu. Po močnika zunanjega ministra Markovića je posetil češkoslovaški poslanik Seba. Dalje je posetil Markovića tudi bolgarski poslanik Vakarevski, ki se je zahvalil za prijaznost naše vlade, da je izjemoma videla potne liste romarjem s Biser. Obenem je Vakarevski zaprosil Markovića za vizum nekemu bolgarskemu državljanu, ki se nahaja na Madžarskem in ki ni vedel za te omejitve. Marković je izjavil, da bo zadevo preiskal.

— Sporazum med liberalci in opozicionalnim blokom v Italiji. V rimskih političnih krogih se je trdilo, da je bil sklenjen med liberalci in opozicionalnim blokom sporazum. Po tem sporazumu bi ostal opozicionalni blok še nadalje v abstinenči, dočim bi liberalci izvajali v parlamentu obstrukcijo. Trdi se dalje, da bo opozicionalni blok v kratkem objavil spomenico, v kateri bo navedel nove stvari za krivdo de Bona v Matteottijevem procesu. Opozicionalni blok bo zahteval od predsednika parlamenta, da skliče zbornico k izrednemu zasedanju, v slučaju pa, da tega ne bi hotel storiti, bi položili opozicionalni poslanci svoje mandate.

— Iz dežele vislic. Smrtne obsodbe prihajajo iz vseh mest, kjer se vodijo procesi

proti »komunistom«. V Karlovu je bila izrečena v soboto sodba, po kateri je bilo od 27 obloženih, obsojenih 11 na smrt na vešalih. Vsi ostali pa na ječo. — V Gornji Orehovi, v Varni in Ferdinandovem se preiskave še vodijo. V Burgasu se je pričel proces včeraj. 58 obloženec je bilo včeraj prepeljanih z otoka Sv. Anastazija, ki leži 7 in pol kilometra od Burgasa.

— Pričetek francoske ofenzive v Maroku zahteva vodja politične maroške komisije, poslanec Charles Guillaume. Svoje utise v Maroku popisuje v listu »Information« ter pravi: Dogodki v Maroku so postavili Francijo pred tesnobne probleme. Francija ima opraviti v Maroku z groznim in zmage pijanim nasprotnikom. Nato opisuje Abdelkrima, gospodarja Rife. Najprej, da je bil agent Nemčije, nakar je postal menjače prijatelj in sovražnik Španije. Najprej so ga imenovali Španci za kadija v Melilli, nato je bil zaprt v trdnjavo Restro Gordo. Od tu je pobegnil in si pri tem zlomil nogo. Toda že naslednje leto (1916) je zopet dobro zapisan pri Špancih, ki so mu dali velike subvencije. Dve leti pozneje pade zopet nakrat v nemilost in postane zakleti sovražnik Špancev, s katerimi se štiri leta uspešno bori. Njegova bojna sreča in njegov značaj sponjnjata na Kemal pašo. Guillaume pravi, da vidijo njemu vdani Marokanci v njem maroškega sultana in prvič, odkar obstoji francoski protektorat nad Marokom molijo Marokanci v njegovem imenu in ne v imenu pravega sultana Muleja Jusefa. Nato pravi Guillaume: »Treba računati z dejstvi«. Ze dva meseca dolgo je iniciativa na strani Abdelkrima. Francija mora pričeti z ofenzivo. Bila bi težka napaka, če bi se pripustilo Abdelkrimu, da si izbere kraj in uro napada. Francosko avtoriteto treba za vsako ceno varovati! Ze se menjače nazori domačinov. Na noben način ne sme pripustiti Francija, da nastopi deževna doba, predno ni Francija dosegla odločilnih uspehov. Drugače morejo leta preteči, ko bodo v dolgoletni praskarski vojni potrošene sile države in zgoditi se more, da nam bo manjkalo vojakov v Evropi. Če noče Francija, da postane Maroko novi Mehiko, ki požre na tisoče človeških življenj in milijarde denarja, potem mora Francija preiti v ofenzivo in sicer takoj ter energično!

— Razburjenje v Parizu vsled neugodnih poročil iz Maroka. Časopisna poročila o neugodnem položaju v Maroku so silno razburila pariško javnost. Vojni minister je izdal zato posebno poročilo, v katerem zatrjuje, da ni vzroka za nobeno razburjenje. Tudi Painlevé je izjavil, da bodo vse težkote v najkrajšem času premagane.

— Nemoč velesil proti kitajskim dogodkom. Ameriška vlada je predlagala v posebni noti, da se velesile odrečejo privilegiju eksteritorialnosti na Kitajskem. Evropske velesile bi bile v načelu za ameriški predlog, boje se pa, da bi Kitajci videli v tem nemoč velesil in nato še stopnjevali svoje zahteve. Vsled tega ni bil ameriški predlog še sprejet. Zastopniki velesil pa uvidevajo, da se bodo dogodki, če se ameriški predlog popolnoma zavrne, tako poostрили, da bi mogla priti rešitev le od vojaške intervencije. Za oboroženo intervencijo pa je pripravljena samo Japonska, ki bi z njo dobila gospodujoč vpliv na Kitajskem. Tega pa evropske velesile zopet nočejo in zato odklanjajo oboroženo intervencijo. Tako so velesile v težki zagati, kar Kitajci čutiljo in vsled česar raste njihov pogum. Zlasti še vsled vesti o predstojećem ukinitju diplomatskih zvez med Rusijo in Anglijo, ko čutiljo Kitajci, da imajo v Rusiji zaveznika neprecenljive vrednosti.

Prosveta.

REPERTOIRE GOSTOVANJA ČLANOV LJUBLJANSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V SLOVENIJI.

8. julija (sreda), v Konjicah, ob 8. uri zvečer: »Faun«.
9. julija (četrtek), v Rogaški Slatini, ob 8. uri zvečer: »Scampolo«.
10. julija (petek), v Rogaški Slatini, ob 8. uri zvečer: »Faun« (Rošlinka).
11. julija (sobota), na Vranskem, ob 8. uri zvečer: »Smrtni ples«.
11. julija (sobota), na Vranskem, ob 8. uri zvečer: »Scampolo«.
12. julija (nedelja), v Žalcu, ob 8. uri zvečer: »Faun«.
12. julija (nedelja), na Vranskem, ob 3. uri popoldne: »Mladost«.
13. julija (ponedeljek), v Brežicah, ob 8. uri zvečer: »Smrtni ples«.

TATOVİ DRAGOCENOSTI V BAZILIKI SV. PETRA V RIMU ARETOVANI.

Poizvedovanje rimske policije po vlomilcih, ki so odnesli, kakor znano, iz zakladnice bazilike Sv. Petra dragocenosti milijonske vrednosti, so imela sijajen uspeh. Več krivcev je že pod ključem.

Zanimivo je, kako jim je prišla policija na sled. Pred kakimi 20 dnevi je izvedela policija, da išče čevljar Marino Stella kupce za dragoceno velikanse vrednosti. Ker je bila stvar sumljiva, je dobil neki policijski podkomisar nalog, da stopi s čevljarjem v stike kot navidezen reflektant. Po par dnevih se je posrečilo policijskemu organu pridobiti si popolno zaupanje čevljarja Stelje. Med tem so izvršili tatovi vlom v zakladnico bazilike.

Dne 6. t. m. so imeli biti ukradeni predmeti prodani. Točno ob 10. se je podal omejen policijski organ v čevljarjevo delavnico. Od daleč mu je seveda sledilo večje število policijskih uradnikov in detektivov. Ko je pokazal čevljar del ukradenih drago-

**O LAJŠANA PLAČILA ZA
OBLEKE DAJE
O. BERNATOVIČ.**

cenosti, so udrli policijski funkcionarji v lokal, jih zaplenili, čevljarja pa aretovali.

Policija je ugotovila, da so rabili vlomilci teden dni, predno so prebilo odprtino skozi 70 cm debeli strop. Delali so ponoči, po končanem dnevnem opravilu. Dokaz temu številni obrabljeni akumulatorji električnih žepnih svetilk.

Nekaj zaprtih oseb je bilo zopet izpuščenih. V zaprtih jih je ostalo še 15. Sedem ali sedem najbolj sumljivih je zaprla policija popolnoma ločeno drug od drugega. Razdelila jih je namreč na različne komisarijate, tako da je popolnoma nemogoče, da bi se medsebojno sporazumeli. Tudi ostali se nahajajo v samotnem zaporu. To dejstvo je imelo dober uspeh. Jetniki so se zapletli v protislovja, ki so dovedla policijo pozneje do važnih ugotovitev. Ker je policija na tem, da dobi vse taksne tovariše, predvsem pa avtorje zločina, v katerih posesti se nahajajo nedvomno ostale ukradene dragocenosti, se drži policija proti javnosti glede podrobnosti še zelo rezervirano.

DANASJNE PRIREDITVE:

- Kino Ideal: »Marcello Albanic«. Predstave: 4., pol 6., pol 8. in 9.
Kino Tivoli: »Železna pot«. Predstave: pol 5., pol 8. in 9.
Kino Matica: »Španska inkvizicija«. Predstave: 5., pol 8. in 10.
Kino Dvor: »Ilonac«. Predstave: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Dnevne vesti.

BREZ ZMISLA ZA KULTURO.

Naša reprezentativna revija »Zbornik za umetnostno zgodovino« je prejela te dni od češkoslovaške vlade podporo v priznanje njenega dela za češkoslovaško upodabljalno umetnost.

Se bolj ko za češkoslovaško, pa je zaslužna »Zbornik za umetnostno zgodovino« za jugoslovansko upodabljalno umetnost. Vsa številka »Zbornika« dokazuje to naravnost dokumentarno.

Časi so žalibog danes taki, da samo kulture posvečene revije težko izhajajo. Inteligenca je proletarizirana in je zato odpadla kot naročnik revije. Denarni zavodi vsled horendnega davka na podpore kulturnim društvom, ne dajejo več podpor. Ljubljanska občinska avtonomija pa je ukinjena, dočim čakamo že leta na nadomestilo za kulturno delo bivšega deželne odbora.

Proletarizacija inteligenca, visoki davki in nefunkcioniranje avtonomnih upravnih teles, vse to ima svoj vzrok v državni upravi, ki je zato dolžna, da prevzame tudi dolžnosti bivših avtonomij, če je že vzela njih pravice. Zato je čisto naravno in v redu, da je »Zbornik za umetnostno zgodovino« poprosil za državno podporo.

Njegova prošnja pa je bila odbita. Tako smo doživeli škandal, da češkoslovaška vlada podpira našo revijo, naša vlada pa ne.

Ali mislijo g. mladini, da je bil tudi ta dokaz njih nekulturnosti potreben?

Ali misli mladinsko-orientirana inteligenca, da se nje tudi to vprašanje slovenskega kulturnega dela ne tiče?

— Gospod pri »Slovenskem Narod« ne zadostuje, da kažejo svojo jezo, temveč mislijo, da jo morajo pokazati tudi v surovi obliki. Ta konstatacija naj zadostuje.

— Izplačilo uradniških razlik. Beograjska »Politika« poroča, da je obvestil v nedeljo finančni minister dr. Stojadinović zastopnike glavnega uradniškega saveza, da je postavil v nove dvanajstine kredit 80 milijonov dinarjev, iz katerega se bodo začele izplačevati uradniške razlike. Na kak način se bodo izplačevale te razlike, bo določil ministrski svet. Zastopniki uradniškega saveza so izrazili željo, naj bi se razlike izplačale najprej uradnikom III. kategorije. Finančni minister je dalje izjavil, da je pristal na predlog, da se zviša ambulantnim poštajem dnevnica na 54 Din.

— Internacijska higijenska komisija v Topolšici. Ko so te dni povodom mednarodne izmene zdravnikov tuji higijenci prišli po naših krajih, so si med drugimi zdravstvenimi ustanovami ogledali tudi sanatorij Topolšica in se osobito zanimali za deco, ki se oskrbuje v tamošnjem okrevališču. Tega vzorno urejenega zavoda niso mogli zdravniki dovolj prebrati, ter so opetovano povdarjali, da kaj takega na celim potovanju niso videli. Izrekli so svoje priznanje vodstvu zavoda in nadzorovalni oblasti. Mali deček iz Srbije je v imenu ostalih otrok pozdravil odlične goste v brezhibni slovenščini — in jim poklonil v spomin malo darilce, ročno delo, ki so ga sami otroci izdelali. K sklepu je še naprosil vse navzoče zdravnike, da sporoče pozdrave tudi otrokom tujih držav, ko se vrnejo v svojo domovino. Pri tem je izročil pisemca, pisana v slovenskem in francoskem jeziku in naslovljena na tujo deco. Ta pisemca so prav značilna za duh, ki veje v tem otroškem okrevališču. V slovenskem pismu opisujejo otroci, kako so bili bolni in slabi, ko so prišli v Topolšico. Dobra hrana in sveži zrak jim hitro krepila telo. Zdravnike poslušajo radi, samo da bi preje ozdraveli. V zdravilišču imajo tudi šolo, kjer se pečajo poleg drugega z ročnimi deli. Da vidijo, kako delajo, jim pošiljajo malo delce v spomin. Ko dorastejo, hočejo tudi oni delati za državo, ki jim bo pripomogla sedaj do zdravlja. Končno pozdravljajo tuje otroke, želeč jim, da bi se jim tako dobro godilo, kakor njim v Topolšici. V francoskem pismu pripovedujejo otroci, kako uspešno se zdravijo v Topolšici. Sedaj šele vedo, kaj je pravzaprav higijena. Objubljajo, da bodo z veseljem delali s tujimi otroci za napredek higijene pri vseh narodih. Končno jim pošiljajo malo darilce in prisrčne pozdrave.

— Z zagrebske tehniške visoke šole. V soboto je bila na zagrebski tehniški visoki šoli volitev nove uprave. Volitve so izpadle takole: rektor inženjer Giuro Stipetič, dekan arhitekt Janko Holje, dr. Milivoj Prej in dr. Vladimir Njegovan.

— Inženjerski izpit je napravil na rudarskem oddelku ljubljanske tehnike g. Vladimir Uratarič.

— Informacijska služba na železnicah. Temeljem odredbe prometnega ministrstva se ustanovi na vseh večjih železniških postajah v državi posebna informacijska služba. V ta namen določeni uradniki bodo dajali potnikom informacije o odhodu in prihodu vlakov, voznih cenah, tarifnih postavkah itd.

— Pravilnik o drogerijah. Pri ministrstvu narodnega zdravja je vpostavljen posebna komisija za izdelavo pravilnika o drogerijah.

— Redukcija penzionistov. Finančni odbor narodne skupščine je sklenil unesti v finančni zakon za proračunske dvanajstine določbo, glasom katere se ima ukiniti penzija vsem onim umirovljenim državnim uradnikom, ki nimajo za seboj 25 let službe, ako ne pristanejo na to, da se vrnejo zopet v aktivno stanje.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list«, št. 63, z dne 4. julija prinaša med drugim: »Popravek k zakonu o stanovanjih«, »Uredbo o razvrstitvi gledaliških igralcev«, »Razpis o pobiranju nadavka na uvozno in izvozno carino in na postranske takse«, »Določbo glede nabavljanja valut za potovanje v inozemstvo«, »Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga po čl. 16. pravilnika

o prometu z devizami in valutami z dne 23. sept. 1921«, »Pojasnilo, da prazni sladkor iz sladkorne pese ne plačuje državne trošarine«, »Pojasnilo, da kemični preparati ne plačujejo trošarine, če niso v tekočem stanju«, »Natečaj za sprejem v vojaško obrtno šolo«, »Razglas o sestavi oddelkov državnega sveta in o obsegu njih poslov za l. 1925«.

— Razpisano mesto. Združena spodnještarska bratovska skladnica v Velenju razpisuje mesto pogodbenega administrativnega uslužbenca z mesečno plačo po dogovoru. Prošnje se sprejemajo samo do 12. t. m. Podrobnosti glej v »Uradnem listu«, št. 63, z dne 4. t. m.

— Razstava v Srem. Mitrovici. V Srem. Mitrovici se vrši od 16. do 23. avgusta 1925 II. obrtno-industrijska in I. gospodarska razstava. Prijavni rok traja do 15. t. m. Prijavnice je dobiti v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice. Ministrstvo saobračaja je dovolilo 50% popust na železnica za vse brze, potniške in mešane vlake razen brzih vlakov št. 6 in 7 in luksuznih vlakov S. O. E. in to za vse državne železnice.

— Zadržni dnevi v Sloveniji. Na poziv centrale mednarodni, združništva so se vršili v nedeljo, dne 4. julija po vsem svetu v večjih rudarskih in industrijskih centrih zadržni dnevi. Pozivu so se odzvale tudi združne organizacije v Sloveniji, kjer se je vršilo v vsem okrog 25 zborovanj. V Ljubljani so zborovale združne organizacije v salonu restavracije pri »Levu«. Slavnostni govor je imel socialistični tendenco. Ko je govornik končal, je zapel delavski pevski zbor 2 pesmi. Popoldne so priredili zborovalni izlet v Mostec za Rožnikom, kjer se je razvila živahna zabava s petjem, godbo in plesom ter raznimi igrami. Pijančevanja ni bilo opaziti. Veselica se je končala ob 9. uri zvečer.

— Malverzacije v pančevskem občinskem uradu. V pančevskem občinskem uradu so prišli na sled velikim malverzacijam z občinsko imovino. Vsled tega je odredilo ministrstvo notranjih del disciplinarno preiskavo proti celokupnemu občinskemu odboru, obenem so suspendirali od službe glavni beležnik dr. Slavko Buletin, glavni inženjer Jovan Miller in šef občinske ekonomije Stanišić.

— Suspendirani policijski kapetani. Subotički mestni načelnik je suspendiral radi zlorabe uradne oblasti policijske kapetane Blažiča, Prodanovića in Vidanovića.

— Zagrebski gostilničarji so se udali. Energični nastop zagrebskega mestnega odbora za pobijanje draginje je rodil uspeh. Gostilničarji so se udali in se drže vsi do zadnjega predpisanih cen. Za slučaj, da kdo ta cene prekorači, riskira najstrožjo kazen, eventuelno se mu zapre nemudoma lokal ter odvzame obrtni list. — Mestni odbor za pobijanje draginje ostane v permanenti ter bo v slučaju, da se razmere izpremenijo, cene

— Velik shod svobodomiselcev na Dunaju. V nedeljo je priredila zveza svobodomiselcev na Dunaju v znak protesta zoper katoliški dan velik shod. Tisočglava množica so se valile z godbo na čelu iz vseh okrajev na Rathausplatz. Ljudje so nosili zastave in tablice z napisi kakor: »Ločitev cerkve od države, ločitev cerkve in šole«, »Mesto kongruje državno skrbstvo za ljudstvo« itd. Na raznih krajih je bilo postavljenih 7 govorniških tribun, s katerih so govorili istočasno. Manifestacija so otvorile fanfare. Na shod so prispele pozdravne brzojavke iz vseh držav Evrope od Rusije do Portugalske, kakor je povedal predsednik dvorni svetnik Franze, ki je končal z besedami: »Resolucije so brez pomena. Samo en odgovor na katoliški dan ima pomen, to je izstop iz cerkve.« Govorilo je še več govornikov v tem smislu. Manifestanti so navdušeno aplavdirali in klicali: »Takoj jutri izstopimo vsi.« Shod je zaključil manifestacijski obhod po mestu.

— »Corriere della Sera« se je odpovedal politiki. Listu »Corriere della Sera« je dal prefekt radi njegove baje bolj in bolj postružne kampanje zoper vladno ukor. Ako bi dobil list tekem enega leta drugi ukor, bi imelo to za posledico njegovo ukinitve. Na to je priobčil »Corriere della Sera« izjavo, v kateri pravi: Namen ukora je prozoren. Z ozirom na to in pa, ker vsled neprestanih konf. čitatelji itak ne morejo naših pol. člankov čitati, ne bomo odšli o snoveh, za katere nimamo svobodne besede, sploh več razpravljali. S tem so zamašena usta enemu od najpomembnejših listov Gornje Italije.

— Varšava poplavljen. Iz Varšave poročajo: V nedeljo je podrla Visla nasipe ter udrila v mesto. Mnoogo ulic je pod vodo. Tisoč delavcev so na delu, da preprečijo nadaljno prodiranje vode. Predkraj Praga, ki leži nizko, preti nevarnost velike katastrofe. V mestu vlada velika panika.

— Nov most čez Savo. Kakor poroča beograjska »Samouprava«, se prične v najkrajšem času z gradnjo novega betonskega mostu pri Sv. Janezu v Bohinju. — Dovoljen je v to svrhu kredit v znesku pol milijona dinarjev.

— Silna nevihta v Baranji. Iz Osjeka poročajo o silni nevihti, ki je predsinočnim divjala v raznih selih Baranje, zlasti okoli Belega manastira. Nevihta je uničila vse nasade. V Belem manastiru je vihar vrgel s tira osem vagonov. Poškodovanih je mnogo hiš. Na Belju je ciklon prizadel mnogo škoda. Med prebivalstvom je vladala velika panika. Nekatere zavarovalne družbe so ustavile izplačevanje premij, ker so previse. Enako poročajo tudi iz okolice Somborja o veliki škodi, ki jo je napravila nevihta. Iz Belega manastira so pripeljali v osješko bolnico okoli 30 ranjencev.

— Žrtve bostonske katastrofe. Po najnovejših poročilih je zahtevala katastrofa v Bostonu, kjer se je zrušilo med veselico

petnadstropno poslopje, kolikor je dosedaj ugotovljeno več žrtve, kakor se je prvotno domnevalo. Doslej so našli 42 mrtvih, 19 ranjenih, 30 pa jih pogrešajo. O zadnjih se domneva, da leže mrtvi pod ruševinami.

— Požar na Pločah v Dubrovniku. V soboto okrog 8. zvečer je izbruhnil na Pločah v Dubrovniku velik požar, ki je prešel v kratkem času na mestne nasade. Ker je pihal veter, se je ogenj hitro razširil. Po enournem napornem delu se je posrečilo ognjegascem ognet lokalizirati. Kljub temu je škoda z ozirom na to, da obstoje nasadi že nad 20 let, jako velika.

— Požar uničil ameriško mesto. Iz Newyorka poročajo: Columbia City, mesto s 5000 prebivalci je dne 6. t. m. požar popolnoma uničil. Pet oseb je pri tem poginilo, 60 je težko poškodovanih. Škoda znaša 50 milijonov dolarjev.

— Dan nesreč na Dunaju. V nedeljo se je pripetilo na Dunaju več nesreč. Kontoristka Helena Nachsatz se je peljala z električnim vlakom v Baden. Tik pred postajo je zagledala nekega znanca ter skočila v voza. V tem trenutku je pridrvel z nasprotni strani drug vlak, ki jo je podrl na tla. Padla je pod kolesa, ki so jo dobesedno prerežala na dva dela. — Na cesti NeuvaldeggSophienalpe se je zaletel avtomobil izletnikov v drugega ter se prevrnil. Od 11 izletnikov je bilo 8 lahko poškodovanih. Nesrečo je zakrivil šofer, ker je avtomobil preobložil s tem, da je vozil 11 oseb mesto 7, vsled česar ni mogel pravčasno ustaviti. — Na Altanškem trgu je povozil avtomobil 75-letnega rentjeja Klumvolla. Starček si je razbil lobanjo ter polomil več reber, tako da je med transportom na rešilno postajo umrl. — V I. okraju se je zaletel pijan šofer z avtomobilom v neki voz, ga prevrnil ter zavozil na trotoar, dasi je bilo na cesti vse polno ljudi, je povzročil samo precej veliko materialno škodo. Na Floridsdorfski cesti je podrl neki avtomobil ključavničarskega pomočnika Weinerja, ki se je vozil s kolesom, na tla. Weiner si je pri padcu zlomil goltanec.

— Iso Lang se preda našim oblastim. Kakor znano, je zaprosilo osješko sodišče na Dunaju za izročitev Isa Langa. Takoj na to je odpoval njegov zagovornik na Dunaj ter prinesel od tam zanimive novice. Z ozirom na to, da je izročitev mogoča šele na podlagi diplomatskih pregovorov ter je procedura navadno dolgotrajna, je izjavil Iso Lang, da se preda prostovoljno jugoslovanskim oblastim. S tem hoče dokazati, da ni mislil pobegniti. Sodnje se ne boji, ker se ne zaveda nobene krivde. Njegov zastopnik je pripomnil: »Mogoče, da bo slučaj Isa Langa senzacionalen, toda nikakor ne za mojega klijenta. Več vam ne morem povedati, ker me veže zagovorniška tajnost.« Naravno je, da se je vsled teh besed zanimanje za afero Iso Lang še povečalo ter je postala zadeva še bolj senzacionalna.

— Preprečeno ugrabljenje soproge milijarderja. Te dni sta bila aretovana v San Francisku dva visokošola, ki sta hotela ugrabiti soprogo bakenega kralja C. Jacklinga, da bi izsilila odkupnino 50.000 dolarjev. Da se načrt ni posrečil, se ima zahvaliti gospa Jackling edino le dejstvu, da ji je postala stvar v zadnjem hipu sumljiva, naker se je rešila z begom. Nekega popoldneva je bila gospa telefonično obveščena, da se je pripetila njeni sestri velika avtomobilska nesreča, izvestitelj jo je pozval, naj pride nemudoma v neko samotno ulico. Ko je zavila v dotično ulico, je opazila, da jo zasledujeta že ves čas dva mlada gospoda, poleg tega ni bilo nikjer videti nobenega ponesrečenega avtomobila. Zato se je spustila dama v divji beg, dokler ni končno prišla v bolj obljudeno ulico. Med tem je vstopil v biro njenega soproga mlad človek ter ga pozval, da izroči šoferju pred pisarnico stoječega avtomobila 50.000 dolarjev kot odkupnino za soprogo, ki se nahaja v njihovih rokah in, ki jo bodo sicer kruto mučili ter cepili z bacili nalezljive bolezni. Milijarder je aviziral policijo, nato pa izročil šoferju sveženj novčanic. Polcija je sledila avtomobilu takisto v avtomobilu in pol ure pozneje so sedeli izsiljevalci v zaporu. Sprva so tajili, trdeč, da je šlo samo za nedolžno šalo, končno pa so vse priznali. Načrt sta izdelala dva visokošola.

— Vlom v vilo policijskega ravnatelja. V nedeljo zjutraj ob 3. je obiskal umirovljenega pol. rav. dr. Dehmala v njegovi vili v Perchboldsdorfu vlomilec. Zlezel je skozi okno v njegovo spalnico. Dr. Dehmal se je prebudil, skočil pogumno iz postelje ter hotel vlomilca prijeti, toda vlomilec je potegnil revolver ter ustrelil dr. Dehmala v roko. Dasi je poškodba lahka, se dr. Dehmal ni več branil in vlomilec mu je vzel listino s 45 šilingi ter jo odkuril. V stanovanje bivšega pol. rav. je bilo letos že v drugi vlomljeno.

— Strela udarila v hišo. V soboto je divjala v Hrvatskem Zagorju huda nevihta. V Bedekovčini je odprl delavec Filip Kurek vrata svoje hišice, da pogleda, če bo nevihta kmalu minila. V istem trenutku pa je udarila v hišo strela. Kurek je obležal na mestu mrtve, njegovo ženo, ki je stala poleg njega, je pa strela samo omamila.

— Granata raztrgala dva človeka. V nedeljo se je pripetila v neki vili blizu Subotice zopet nesreča vsled eksplozije granate. Gjorje Simon in Gjorje Kun sta našla, staro granato ter jo hotela doma vzeti narazen, pri čemur je eksplodirala ter ubila oba neprevidneža in demoralizirala vso sobo.

— Zagoneten samomor sluga. Ko je prišel te dni šef subotičke občinske blagajne v pisarno, ga je iznenadil nenavaden prizor. Na stropu sredi sobe je bil obešen občinski sluga Djordje Sumaj. Na tleh je ležalo pismo, v katerem pravi Sumaj, da gre prostovoljno v smrt, ker ga nekdo neprestano preganja. V nekem kotu je našel šef prazno steklenico poleg nje na listek, na katerem piše samomrilec: Sedaj, ko sem popil vino, rad umrem.

— Najdena utopljenka. V nedeljo popoldne so potegnili pri Otočah iz Save truplo utopljenke, v kateri so spoznali trgovko Marijo Ruttnerjevo z Vrhnike, ki so jo pogrešali od 3. t. m. Domneva se, da je skočila v Savo v hipni duševni zmedenosti.

— Avtomobil povozil čredo ovac. Te dni je vozil šofer Gjermanović iz Zagreba v Sesvete. Blizu Maksimira je naletel na čredo ovac. Dal je pastirju znamenje, da prepodi ovce s ceste. Toda fantu se to ni posrečilo, temveč ovce so se strnile v še tesnejšo gručo, naker je zavozil šofer meni ni tebi nič med nje ter jih 16 usmrtil. Lastnik je ovadil stvar policiji. Zahteva 4500 dinarjev odškodnine. Dasi je ugotovila policija na kolesih sledove krvi in ovčje volne, šofer taji, da bi bil zavozil med ovce. Zato mu je zaplenila policija avtomobil.

— Surov zakonski mož. Prodajalec sadja Josip Dragančević v Zagrebu je popival te dni zopet enkrat vso noč. Ker ga je žena zato ostela, ko je prišel domov, je navalil nanjo z nožem, hoteč jo zaklati. Žena se je krčevito branila, kljub temu pa je dobila pri tem sunek v roko, ki ji je prerezal žile. Poškodba je bila tako težka, da se je žena onesvestila. Pasanti, ki so prihiteli ravno v zadnjem trenutku na pomoč, so jo dali prepegljati v bolnico, surovega možakarja pa so razorožili in izročili policiji.

— Ljubitelji naših planin! Triglavski župnik J. Aljaž, ki ima nevenljive zasluge za to, da je triglavsko pogorje obvladala slovenska turistika, ima še en načrt, katerega že dolgo let nosi v svojem srcu, a ga vsled vojnih razmer ni mogel uresničiti: postaviti v Vratih kapelico slovenskim apostolom sv. Cirilu in Metodu. Kakor se v naši državi turistika razveseljivo razvija in poset naših slovenskih planin leto za letom raste, bo bližnja bodočnost pokazala potrebo, da se sezida v Vratih zadostno prostoren hotel, v katerem bodo planinskega zraka željni letoviščarji mogli ostati celo sezono, saj že zdaj šteje Aljažev dom v Vratih med najbolj obiskane planinske domove. Na tej prelepi — žal danes obmejni — točki naše domovine naj se dvigne primeren spomenik slovenskim apostolom, v čijih čestitju se tako lepo skladamo vsi jugoslovanski bratje. »Aljažev klub« S. P. D. je prevzel nalogo, da svojemu kumu ob osemdesetletnici pomaga uresničiti dolgoletno željo. Prispevke zbira g. župnik J. Aljaž na Dovjem in »Aljažev klub«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 80. — V Ljubljani, na osemdeseti rojstni dan župnika J. Aljaža, 6. julija 1925.

— Preložitve žrebanja elektrone loterije v korist Dr. Razlagovega spomenika. Vsled premajhnega gnetnega uspeha dosedanje razprodaje srečk, je bil podpisan odbor primoran preložiti žrebanje, ki je bilo določeno na 5. julija 1925, na dan 15. novembra 1925, o čemur se obvešča cenj. občinstvo kakor tudi razprodajalec srečk. Razprodaja se nadaljuje torej do 15. novembra 1925. — Odbor za postavitev dr. Razlagovega spomenika

— V Zagrebu krađe celo zastave. Hišni posestnik Hinko Sarvaš v Zagrebu je prijavil, da mu je bila te dni ukradena s hiše že druga hrvatska trobojnica, vredna 300 dinarjev.

Ljubljana.

1— Ing. Jaromir Hanuš. V ponedeljek, 6. t. m. je umrl v Ljubljani gradbeni nadsvetnik v pokopu g. ing. Jaromir Hanuš. Pokojnik, rodod Ceh, je bil zelo priljubljena oseba. Bil je večak v svoji stroki. V zadnjem času se je prehladil. Dobil je pljučnico, ki ga je stala življenje. Pokojnik je bil dober Slovan, koncilijanten značaj in dober družabnik, ki je užival vsestranske simpatije.

1— Tombola Sokola II. V nedeljo se je vršila na Kongresnem trgu tombola Sokola II., ki je prav dobro uspela, zakaj udeležilo se je več tisoč oseb. Sreča je bila mila sledečim osebam, ki so zadele sledeče dobitte: 1. Ignac Sever, Kavškova ulica; Kompletina spalnica; 2. Kordiš Valentin, ključavničar, Cesta na Gorenjsko železnico; šivalni stroj; 3. Suhadole Alojz, delavec, Rožna dolina; moško kolo; 4. Vrtošek Fran, krojač, Glinška ulica; žensko kolo; 5. Makar Olga, dijakinja, Dolenjska cesta; 1 zaboj 50 kg sladkorja; 6. Pele Roza, šivilja, Hirska ulica; nihalna ura; 7. Mirtič Valerija, kuharica, Bohoričeva ulica; 1 zavitek šifona.

Radiofonija.

VIII.

Na neko posebno vprašanje iz P—nje bo najboljši odgovor ako povem, kako sem se jaz — namazal. To se tiče telefonskih slušal za obe ušesi, ki jih obešamo čez glavo; Nemec jim pravi: Kopfhörer, o katerih sem jaz svojo smolo zamočlal. Ko sem se pohvalil, kako dobro sem zadel z aparatom in priklinali, nisem niti omenil slušal, kar je vendar jako važen del te naprave. Ne vem, ali je bila hudomušnost ali amaterska radovednost, ki mi je stavila rečeno vprašanje. — Ko sem si torej v oktobru nabavil prvi aparatke, se mi je obenem posrečilo, da sem sploh dobil dvojce slušal. Takrat so vse tovarne in delavnice izdelovale aparate in posamezne dele noč in dan, a še niso mogle zadostiti vsem zahtevam. Posebno slušala so bila redka in več nego eno nisi dobil zlahka. Dunajski listi so bili hudi in sumili so, da se slušala »hamstrajo« za — praznike. — Skratka: produkcija ni zadoščala in izdelki so bili površno izdelani. Moji slušali sta slabi. Pozneje sem kupil še tretje slušalo iz druge, zelo znane tovarne; boljše je od prvih dveh, a še nisem prav zadovoljen; tudi pretežko se mi zdi! — Zato je le naravno, da si tak zagrižen radiobastler iščem prve prilike, ko mi bo mogoče poskrbeti si nekaj popolnega. Ogledal in preskušal sem vse možne izdelke, domače in tuje; v radiosalonih me njo slušala raznih znamk. Pa sem tudi poizvedoval pri znancih, kako so oni zadovolj-

ni in kaj bi oni priporočili. Doslej sem že na čistem. Ko si bom mogel tak luksuz privoščiti, si preskrbim slušalo Blaupunkt za poslušanje inozemskih postaj. Za me je to slušalo še posebne važnosti, ker sem mnogo trpel z ušesi in ne slišim dobro, na eno uho skoro nič, a Blaupunkt slušalo je celo za naglušne ljudi. Za domačo postajo je celo preglasno, ali čisto in naravno prinaša glasove. Za domačo postajo je posebe skombinirano slušalo Weisskreuz iste tovarne; to slušalce je najlažje, kar sem jih doslej poskušal; tehta le 15 dkg in ga komaj čutiš na glavi. Komur bi bil Blaupunkt predrag (danes je cena okoli 196 Din), si more izbrati za splošno rabo slušalo Grünkreuz. Zdi se mi, da je tovarna nekje na Nemškem, kjer so v izdelovanju takih reči na višku. — Komisijko zalogo tudi za Jugoslavijo ima ing. Emanuel Klausner, Wien I., Adlergasse 4 (takoj za znano kavarno Habsburg). — Ko bodo v Jugoslaviji delovale naročene pošiljalne postaje, vas bodo preplavljali s takim blagom. Spomnite se posebno na — Blaupunkt in zahtevajte, da jih bodo trgovci imeli v zalogi.

Ni dneva brez senzacije in novega patent. Danes so razglasili patent dvoje epohalnih iznajdb. Prva je — radiofilm, s katerim bomo slišali vsako tako sprejeto glasovno pošiljatev kadarkoli bomo hoteli. Jekleni trak sprejema v apafatu govor, koncert, petje, predavanje, šolske lekcije (n. pr. jezikov, izgovor itd.) in ima lastnost, da magnetičnost ohrani. Kadarkoli bi hoteli isto zopet slišati, spustimo ta trak v aparat mimo magnetne; magnetičnost traku vzbuja po indukciji v žici okoli magnetne v aparatu izmenjevalne močnejše in šibkejša tokove in ti začno tresti membrano telefona — zdaj slišiš zopet točno vse tisto, kar se je godilo pred mikrofonom nekaj v prejšnjih časih. — Pomen takega radiofilma za človeštvo se ta hip niti ne da še izprerpeje naslikati. — Kdor ne bo imel časa poslušati kake predstave itd., kakaga poučnega predavanja, si bo dal pozneje vse to ponoviti kolikorkrat bo hotel!

Iznajditelji so šli še dalje: Iznšli so brezžično pošiljanje slik, tudi živih, torej popolno kinematografijo; na prostoru 1 cm kvadr. bo na tistem jeklenem traku žive slike 1 m kvadr. Trak se shrani in vsi prizori itd. se bodo mogli v bodočnosti ponoviti pred našimi očmi. — Škoda, da sem s prostorom

danes že pri kraju in se ne morem spuščati v podrobnejše opisovanje te res epohalne iznajdbe. Čitatelj, razmišljaj sam dalje: Ni več nikake oddaljenosti na svetu; z odprtimi očmi sicer boš sedel pred svojim aparatom v hribovski, od sveta ločeni koči — ali zdelo se ti bo, da z zaprtimi očmi sediš v pariških, londonskih itd. gledališčih, ali celo to: da slišiš in vidiš vse, kar se tam godi ali se je kdaj godilo; nisi v samotni koči, kjer cele tedne ne vidiš človeka, marveč sediš sredi velikomestnega šuma in hrupa.

A. G.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 7. julija 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 64; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 134; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 315, bl. 325; Družbene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 109; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; 4½% zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Smrekove in jelove deske, 25 mm, monte, fco meja bl. 520; smrekovi do 15% jelovi brzojavni drogi, 9 m, 12/13 cm; 10—12 m, 13/15 cm, fco meja den. 275; hrastova okrogla drva od 5 do 20 cm prem. (okroglišče), zdrava, suha, 1 m dolž., fco nakladalna postaja den. 17; bukova drva, 1 m dolž., zdrava, suha, fco Skoplj, 7 vag. den. 30, bl. 30; pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans. bl. 410; ječmen, sremski, novi, 64/75, dobava julij, fco slavonska postaja bl. 520; koruza, sremska fco Jesenice trans. bl. 232.50; koruza, sremska, par. Škofja Loka den. 210.

BORZE.

Zagreb, 7. julija. Devize: Curih 11.08—11.18, Pariz 276—281, Praga 168.95—171.35,

Newyork 56.79—57.59, London 277.40—280.40, Trst 211.58—214.58, Dunaj 0.08005—0.08125.

Curih, 7. julija. Borza: Beograd 9, Pariz 24.10, London 25.05, Newyork 515.50, Milan 19.15, Praga 15.25, Dunaj 0.00725.

To in ono.

STRASNOV, STRAH ŠKOFOV.

Ignac Strasnov-Szendrey je danes star mož. Njegov hrbet je ukrivljen, nekdanj visoko aristokratsko telo se je skrčilo; v petletni ječi v Steinu si je pokvaril želodec. Tu sedi sedaj in pripoveduje zgodovino svojega življenja. Sicer mogoče včasih nekoliko preveč renomira, toda bistvo tega, kar pripoveduje, je resnično, ugotovljeno je v sodnih aktih. »Strasnov strah škofov« so ga nazivali madžarski časopisi pred kakimi 20 leti.

Strasnov je sin preprostih starih, v Matieszalki je zagledal luč sveta. V mladih letih je prišel v Budimpešto ter postal igralec. Na odru se je seznanil z igralcem Nadatjem, ki je postal njegov vzor v življenju. Ohraniti v vsaki situaciji mir, priučenost duha in aristokratsko distingviranost, to mu je imponiralo. Kopirati ga je hotel na odru življenja. Pustil je igralsko karijero. »Ako veruje« špisar« v parterju Nadažu, da je knez Esterhazy, kot ministerjalni svetnik na življenju, če se mu prezentira kot »grof«? Uniforma madžarskega oficirja, ki jo je nosil za šalo na nekem plesu, je dala zunanji povod, in kmalu nato je nastopal Strasnov kot ritmojster grof Szentgyorgy, nadporočnik knez Esterhazy, kot ministerjalni svetnik na inspekcijskem potovanju v najvišji misli, kot knezoškof. Koval je politične intrige, dal si je izplačati denar, s katerim naj bi bil podkupil visoke uradnike na Dunaju in v Budimpešti ter je izginil. V budimpeštanskih in dunajskih lokalih, v veseli ženski družbi pri vinu in petju, lete tisočki zopet iz žepa. Kakor dobljeno, tako izgubljeno. Se, ko ima zadnji stotak v žepu, gre Strasnov zopet na delo. Otrok trenutka in razpoloženja je. Nikdar ne goljufa po določenem programu. Kot slučajno pride v situacijo ter se ji prilagodi in igra svojo vlogo mojstersko do konca. Laže samo v toliko, da si izposodi ime drugega. Potem je — v maski —

konsekventen, odkritosrčen in pameten. Vse, kar dela, bi bilo korektno, da je oni, pod čigar imenom nastopa.

Stoji na primer pred sivolasim starikom, vatarskim knezoškofom Klausom. Sree ga boli, da mora častitega starika-dobričino naglagati zato, da dobi denar. Drugič pride v Neutro k sivolasemu škofu Bendli, ki ima dobiti koadjutorja, kuratorja za finančne zadeve. Strasnov pride k njemu kot ministerjalni svetnik Geza pl. Bertessy z Dunaja. Toda, o groza! Geza pl. Bertessy je škofov nečak... Kaj se zgodi? Strasnov prepriča škofa, da je njegov nečak, in tekom kratkega obiska vzljubi strastnega patriota, vrliga duhovnika tako, da postane res njegov nečak, poln spoštovanja do starega strica. Da je to čustvo resnično, čuti tudi škof. Kaj zato, da se ime ne ujema? Čuvstvo je vse... Strasnov je otrok svojega časa. V politično razburkanem času je goreč patriot, ki sovraži vse, kar je črno-žolto. Patriotizem je bil tudi povod njegovega največjega dejanja, njegovega potovanja v Zagreb. Razkrinkanje političnega pustolova, hrvatskega poslanca dr. Franka, ki je skušal varati madžarsko vlado z napačnimi poročili, je njegova zasluga.

Dva ali trikrat je posadila usoda Strasnova na zatočno klop. Leta 1919 je hotel prodati na Dunaju kot grof par vagonov volov. Voli niso prišli na Dunaj, pač pa je prišel Strasnov za pet let v Stein. Ko ga vpraša pri obravnavi eden od porotnikov začuden: »Kako je mogoče, da so vas smatrali v nočni kavarni za grofa. Tudi jaz zahajam v ta lokal, toda mene ni smatral še nihče za grofa?«, ga pogleda Strasnov ironično in pravi: »To vam rad verujem!«

Medtem se je svet izpremenil. Knežji naslovi in uniforme ne imponirajo več, ako ni debele listnice, in kaznilnico je zapustil mož, ki želi samo še miru. Hotel je iti domov, toda ni dobil potnega lista. Domovinska občina mu je odredila domovinsko pravico. Zakaj? Zato, ker Strasnov par let ni plačal davka. In tako sedi Strasnov v neki dunajski kavarni na Ringu in pripoveduje svoje doživljaje, ki jih bo prinašal tudi »Narodni Dnevnik«.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Zelezničar Aleksander Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Najprej skozi grmičevje, to ni nič izvanrednega. Potem pa tresk na tresk! Krog Georga padajo drevesa z velikim hruščem in ozračje je polno lesenih koscev.

Kako zna Maksimus lomiti drevesa, je Georg že videl, a to, kar se godi sedaj, to je že preveč grozno.

Pragoid iz pračasov to sicer ni, tudi drevesa niso tolikšna, ki jih deset mož z razpetimi rokami ne obseže; take gozdove v preriji pokonča od časa do časa vedno ogenj. Toda dreves, ki merijo en meter v premeru je mnogo, in če se lepo ne upognejo v stran, napravi Maksimus drva iz njih.

Tako gre pol ure. Če pogleda Georg nazaj, vidi tri metre široko, ravno pot, ki si jo je napravil avto in ki je dolga približno tri nemške milje. Maksimus pa drevi veselo dalje, vedno z isto hitrostjo.

Zopet je v preriji; Georg jo opazuje raz streho. Ure nima, tudi potrebuje je ne, zadostuje mu podnevni solnce, ponoči pa zvezde.

Ob desetih se je podal Maksimus na svoje samovoljno potovanje, zdaj je poldne. Dve uri je že na potu in za sabo ima že več ko dvajset nemških milj!

Mine ura za uro, in nobene izpremembe. Le Georg postaja žejen, lačen je bil pa že preje. Toda kdor tega ne zna prenašati, naj nikar ne gre na pot okrog sveta, zlasti peš ne. Da, lačen in žejen je Georg, a to lahko vzdrži še tri dni, še le tedaj, bi ga zapu-

(25) ščale moči, a dalje vlekel bi se kljub temu še dokaj časa.

Okrog treh je videti trava vedno redkejša, tla pa kamenitejša, dokler se ne izpremene v skalnato planoto. Maksimus je gotovo vesel, ko drči v vsej prostosti, kakor po cesti, ki je tlakovana s cementom.

Pozneje se začne pesek, vedno več in več ga je, toda kolesa najdejo pod peskom še vedno trdna tla. In tam spredaj je hribovita stena. Sedaj se izkaže! Da bi Maksimus podrl skalnato steno, tega Georg ne misli, prav tako ne verjame, da bi se zaletel z vso silo vanjo, ne da bi se poškodoval. Vsaka stvar ima svoje meje in kar ustvari človeška roka, ni popolno.

Vedno več je peska, kolesa se vedno bolj vdirajo. Novo upanje zasije Georgu. Ali ni v tej preriji pokrajine, ki se imenuje »Peščene gore«? Oni hribi, ki se bližajo z velikansko naglico, so iz peska, ki se je nakopičil krog jedra; le veter včasih izpremeni obliko teh hribov.

In rahel pesek ima prav posebno fizikalno lastnost. Vsak, ki je bil vojak, to ve. Kroga iz puške prebije desetcentimetersko desko, granata jekleno ploščo — v kup peska pa ne vdre niti posebno globoko. Še bolje pozna to lastnost rudar in delavec, ki dela v kamnoseku. Navrtano luknjo, ki je napolnjena s smodnikom ali dinamitom, ne zapro s trdnim zamaškom, temveč z rahlim peskom. Smodnikov plini razdrobe vso skalo, ne zmorejo pa izgnati peska. To pa zato, ker vsako peščeno zrnce zase predstavlja telo, ki se upira, drugo zrnce mora premakniti drugo, tako se povečuje odpor kvadratično na vse strani in še celo kubično,

tako nastane ogromen odpor, ki ga je moč podati le teoretično s številkami; pamet si ga ne more predstavljati.

Vse to je Georgu znano in na ta fizikalni zakon stavi vse svoje upanje.

Tokrat se ne vara.

Kolesa se zajedajo globoko v pesek, a z nezmanjšano brzino drevi avtomobil dalje, velikanski peščeni gori nasproti, in sedaj je tam.

Georg ni več na strehi, temveč se je že preje podal na pločnik zadaj; nenadoma se zmanjša hitrost, ne čuti nobenega sunka, hitrost se zmanjšuje še vedno in končno se avto pomika prav počasi naprej — sedaj zapazi Georg tudi zgoraj nad sabo bel pesek, hitro skoči dol, in... vidi, kako izgine zadnji del avtomobila v peščinem hribu! Še nekaj trenutkov se usiplje pesek, potem je oblika hriba zopet taka, kot je bila prej.

Skoraj bi se Georg zasmeljal. Ali misli Maksimus kar skozi peščeni hrib? Potem bi moral hitro teči na drugo stran in ga tam sprejeti. Toda tega ne verjame, zanese se na oni fizikalni zakon.

Začne grebsti, kar z rokama poriva pesek v stran. Res, že se prikažejo zadnje črne avtomobileve plašče! Bolj jih tipa nego vidi, zakaj pesek se prehitro usiplje od zgoraj.

Toda Georgu zadostuje, kar vidi in tipa. Kolesa se še vrte, stroj še teče, avtomobil ne more dalje. Uporablja svojo silo, kakor zavil v mehko bombaževino, ki pa ima silen odpor in kljub svoji mehkoti drži avto kakor z železnimi kleščami.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, večja nadaljnja beseda 50 para.

Oglase

za vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro »Reklama«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Fizol vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljinčna jajca in druge pridelke kupuje SEVER & KOMP., LJUBLJANA. Cene sporočamo na zahtevo.

Gospodična

poučuje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Proda se

radi nujnega odpotovanja jako poceni posestvo, obsegajoče 10 ha z gospodarskim poslopjem, njivami, gozdom in velikim hlevom. Pet minut od železnice. Krasen razgled. Posrebu pripravno za profesionalista ali lesnega trgovca. Eventuelno se odda tudi v najem. Ponudbe na naslov: Kozar, Zrúšek, pošta Misljice, železniška postaja Dovže pri Slovenjgradcu v Jugoslaviji.

Potne vizume

od strani konzulatov v Beogradu preskrbuje najhitreje za zelo nizek honorar Biro »Reklama«, Beograd, št. 2639. Po pošti poslani potni listi se takoj vidirajo in se vrnejo priporočeno z doplačilom stroškov.

Abs. jurist

vstopi v odvetniško pisarno. Cenj. ponudbe prosijo pod šifro »Vestene« na upravo lista.

Tekstilbazar

Ljubljana, Krekov trg. 10, prvo nadstropje, prodaja:

FROTIRJE, KREPE, DELENE, CEFIRJE, MIZNE PRTE itd.

po vnovič znižanih cenah.

2 trafiki

se oddasta v najem na sejmišču ob priliki letošnjega velesejma. Poravnateljstvu velesejmskega urada. nudbe naj se predložijo do 11. julija

Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim očesom. Zadržalni znak. Skladišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz tvornice in glavnega skladišča. M. HRNJAK, lekarnar, Sisak.

Visokošolec

išče primerne zaposlitve za čas poletnice. Sprejme tudi instrukcije za jesenske izpite (humanisti). Ponudbe na upravo lista pod »Visokošolec«.

Ženitev.

Kmet — vdovec — bi se rad oženil. Prednost imajo one, katere posedujejo nekoliko premoženja. Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Ekonome«.

Akademik

mlad, dobro situiran, želi znanstva z istotako gospodično v starosti od 18 do 22 let v svrhu ženitve. Dopisi pod šifro »Srečen zakon« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo! Popolna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modro blago, plenitine, lesar. roba, ščetke, nitovi, toaletno blago. Telefon 915

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN SPEDIČIJSKI BUREAU LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 4. Naslov hrzojavkam: „GROM“. Telefon intern. števil. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Eastopalki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

GAMAUFVOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.

„VRTNARSKA ŠOLA“ V KRANJU.

Stalna zaloge: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Kana.